

# Her zaman ve her yerde doğruluk

**Mardin'den Suphi Erkinay: "Kur'ân-ı Kerîm ve hadislerde doğruluk ve sözünde durmanın faziletleri, hükmü ve sözünde durmamanın hükmü nedir?"**

**Tahkik rumuzlu okuyucumuz: "Bazı çok yakınımıdaki kişilerin dahi meselâ 3-4 yaşındaki çocuğunu kandırmak için yalan söylediğini görüyorum. Çocuğa söylenen yalan, büyüğe söylenen yalan gibi midir?"**

İslâmiyet'te Allah'a îmandan sonra en mühim vecîbe doğruluk ve sözünde durmak gelir. Esâsen Allah'a îmân da dürüstlüğün ve doğruluğun kalpteki olumlu yankısı değil midir?

En âdi birisinden gördüğü en küçük bir yardıma karşılık minnetle teşekkürü bir borç bilen insanoğlunun, kendisine A'dan Z'ye her şeyi ihsan eden Kâinât Sahibine karşı kör, sağır, duyarsız, basîretsiz, ilgisiz, alâkasız, sevgisiz, saygısız, şükürsüz, duygusuz, nankör bulunması her şey bir yana, her zaman baştâcı yaptığı "doğruluk ve dürüstlük" sıfatı ile bağdaşır mı?

Allah'ın verdiği hayatı her nefes yaşasın ve Allah'ı bilmesin. Allah'ın cömertçe ikrâmı olan havayı her saniye teneffüs etsin ve Allah'ı tanımasın. Allah'ın bereketle ihsan ettiği suya ömrü boyunca kansın ve Allah'ı kavramasın. Allah'ın sayısız nimetleriyle her an lezzetlensin ve Allah'ı idrâk etmesin! Öyle ya, "Bu yoğurdun bolluğu nereden?" demezler mi adama? Bu nasıl doğruluktur? Bu nasıl dürüstlüktür? Bu nasıl insanlıktır?

İnsanın bu vurdumduymazlığıdır ki, kendisini Kur'ân'ın, "Ey cinler ve insanlar topluluğu! Eğer göklerin ve yerin sınırlarından çıkıp gitmeye gücünüz yetiyorsa haydi çıkın gidin! Fakat Allah'ın vereceği bir kuvvet olmadan çıkamazsınız. Öyleyken, Rabb'inizin nimetlerinden hangisini inkâr edersiniz?" sitemine muhatap kılmıştır.

Peygamberlikten önce ve sonra doğruluktan, dürüstlükten ve sıdıktan aslâ

ayrılmayan ve fevkalâde güvenilirliği müşrikler tarafından dahi takdir edilerek kendisine “Muhammedü’l-emîn” denilen Allah Resûlü (asm), bütün doğruluğuna rağmen Cenâb-ı Hakk’ın, “Ey Muhammed! Berâberindeki tevbe edenlerle birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol”<sup>1</sup> âyet-i kerimesine muhatap olunca, “Hûd Sûresi beni ihtiyarlattı” buyurmaktan kendisini alamamıştı.

Üstad Bedüzzaman’a göre İslâmiyet’in esası doğruluktur, îmânın sıfatı doğruluktur, bütün kemâlâta ve iyiliklere ulaştırıcı yol doğruluktur, yüksek ahlâkın hayatı doğruluktur, ilerlemenin mihveri doğruluktur, İslâm âleminin şîârı doğruluktur, insanoğlunu olgunluklara yükselten merdiven doğruluktur, Ashab-ı Kirâmı bütün insanların önüne geçiren sır doğruluktur, Hazret-i Muhammed’i (asm) beşerî mertebelerin en yükseğine çıkaran sır doğruluktur.<sup>2</sup>

O halde her yerde, her zaman, her şart altında, her biçimde, her şekilde doğruluktan ayrılmamak ehl-i îmânın da şîârı ve sıfatı olmalı değil mi?

Doğruluğu, bir dostumuzla yaptığımız “sıradan bir sözleşmeye uymaktan” ayrı düşünebilir miyiz? Veya “verdiğimiz söze sâdik kalmaktan” farklı ele alabilir miyiz? Ya da, çocuklarımıza karşı davranışlarımızda doğruluk emrini görmezden gelebilir miyiz?

Kendimize şu prensibi şîâr edinmeliyiz: Çocuğa karşı da, büyüğe karşı da, deliye karşı da, veliye karşı da, Allah’a karşı da, Allah’ın kullarına karşı da, iş ve ibâdet hayatımızda da, sıradan işlerimizde de, şaka da olsa, ciddî de olsa her zaman ve her yerde doğruluktan ayrılmayacağız!

Konuyla ilgili âyet ve hadislerdeki müjdeler göz kamaştırıcı cinstendir:

\*“Doğrusu, ‘Rabb’imiz Allah’tır!’ deyip de dosdoğru olanlar için hiçbir korku yoktur! Onlar mahzun da olmayacaklardır. Onlar Cennet ehlidir. Yaptıklarına mükâfât olarak da orada ebediyen kalacaklardır.”<sup>3</sup>

\*“Muhakkak ki, ‘Rabb’imiz Allah’tır!’ deyip de sonra dosdoğru olanlar için, melekler iner ve derler ki: Korkmayın! Üzülmeyin! Sevinin! Çünkü size Cennet vaad olundu! Dünya hayatında da, âhirette de biz sizin dostunuzuz! Orada canınızın çektiği ve istediğiniz her şey vardır.”<sup>4</sup>

\*Ebû Amr Süfyan bin Abdullah (ra) Peygamber Efendimiz’e (asm): “Yâ Resûlallah! İslâmiyet hakkında bana bir şey söyle ki, sizden başka hiçbir kimseye ondan sormaya ihtiyaç duymayayım!” dedi. Peygamber Efendimiz (asm): “Allah’a îmân ettim!” de ve dosdoğru ol!” buyurdu.<sup>5</sup>

\*Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Kendisine güvenilmeyenin kâmil îmânı yoktur. Verdiği sözde durmayanın dînine bağlılığı yoktur.”<sup>6</sup>

\*Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Verdiği sözde durmak îmândandır.”<sup>7</sup>

\*Ebû Umâme (ra) bildirmiştir: Allah Resûlü (asm) buyurdu ki: “Ben, haklı bile olsa

mücâdeleyi terk eden kimseye Cennetin avlusundan bir ev; şaka bile olsa yalanı terk eden kimseye Cennetin ortasında bir ev; huyu güzel olana da Cennetin en yüce yerinde bir ev verileceğine kefilim.”8

Cenâb-ı Hak cümlemizi dosdoğru olmaktan ve dosdoğru yaşamaktan ayırmasın. Âmin.

**Dipnot:**

1-Hûd Sûresi, 11/112 (Aynı emir bir kez de Şûrâ Sûresi, 42/15’te gelmiştir.)

2-İşârâtü'l-İ’câz, s. 93;

3-Ahkâf Sûresi, 46/13,14;

4-Fussilet Sûresi, 41/30, 31;

5-Riyâzu’s-Sâlihîn, 85;

6-Câmiü’s-Sağîr, 3/3848;

7-Câmiü’s-Sağîr, 1/1281;

8-Riyâzu’s-Sâlihîn, 628.1